

2B) Jazyk a vrstvy jazyka

Spisovná čeština je reprezentativní útvar národního jazyka, jednotný na celém území, jednacím jazyk na veřejnosti (v tisku, rozhlasu, televizi, ...)

rozdělení:

1) spisovný jazyk – norma jazyka závazná pro všechny uživatele, využívá se v úředním styku

a) knižní - česky psané texty

b) hovorová - mluvená podoba spisovné češtiny

2) nespisovný

a) hovorový jazyk (interdialekty) – slouží k běžnému dorozumívání, větší oblast společných nářečních znaků. Např interdialekt hanácký, lašský.

Nejdůležitější je obecná čeština, je ve většině Čech a na Moravě a vyvíjí tlak i na spisovný jazyk (např. vokno, mlíko, zlatej, pěkný knihy, píct, ouřad)

b) nářečí (dialekt) – místně a zeměpisně odlišný jazyk, rozdíly jsou ve slovní zásobě, hláskosloví a tvarosloví. V současné době nářeční rozdíly mizí pod vlivem školy (jsou jen v mluvě starších a nejčastěji na vesnici) a také pod vlivem hromadných sdělovacích prostředků, rozmachu dopravy a snadného pohybu obyvatel.

pozůstatky dialektu v Čechách - chodské a podkrkonošské nářečí

pozůstatky dialektu na Moravě - hanácké (střední Morava), moravskoslovenské (jihovýchodní Morava, lašské (severovýchodní Morava a Slezsko)

česky	hanácky	moravskoslovensky	lašsky
mouka	móka	múka	muka
mlejn	mlén	mlýn	mlyn
vozejk	vozek	vozik	vozik
strejček	stréček	strýček	stryk

c) slang – jazyk zájmových nebo profesních skupin

např. myslivecký - píрко, slechy, světla, barva, černá (zvěř);

zednický - šalovat, fanka, kanfas;

studentský - úča, říďa, čeják, příraz, tělák, bouda, koule, učebka, výzo;

sportovní - meruna, banán;

d) argot – jazyk kriminálně zvrátných osob

např. zlodějský - káča, prkenice, špicl, šrajtofle, kasa, atd.